

Owies – cenne zboże dla biogospodarki

Owies zwyczajny (*Avena sativa*) to w Polsce jedno z najważniejszych zbóż. Uprawiany jest na powierzchni ok. 520 tys. ha, co stanowi ok. 6% powierzchni wszystkich zasiewów zbóż w naszym kraju. Zboże to kojarzone jest przede wszystkim jako pasza dla zwierząt gospodarskich (szczególnie dla koni), ale znajduje również inne zastosowania.

Inne zastosowania owsa:

- **jest składnikiem żywności funkcjonalnej**

Mąka z owsa ma duże właściwości antyutleniające (zidentyfikowano w niej ok. 20 przeciwutleniaczy). Ziarno owsa jest źródłem białka o wysokiej wartości biologicznej. Jego obecność w diecie jest wskazana, gdyż obniża poziom cholesterolu zmniejszając nadwagę i ryzyko zapadania na chorobę nadciśnieniową serca. Zawarty w ziarnie owsa błonnik (bogaty w beta glukany) odgrywa bardzo ważną rolę w leczeniu chorób układu pokarmowego, takich jak nieżyty śluzówki żołądka biegunki, oraz łagodzi skutki choroby wrzodowej żołądka. Produkty z owsa stymulują pracę układu immunologicznego, szczególnie u ludzi w starszym wieku. Dieta owsiana wskazana jest także w żywieniu ludzi chorych na cukrzyce i nadciśnienie tętnicze. Zobojętniając i wiążąc nadmiar kwasu żołądkowego w żołądku może zapobiegać chorobie wrzodowej żołądka i dwunastnicy. Owies jest bogaty w związki mineralne, wapń, magnez, krzem, potas, żelazo oraz witaminy B1, B2 i B6.

- **znajduje zastosowanie w przemyśle chemicznym**
Owies wykorzystany jest do produkcji lepiszczy, klejów, żywic, farb i smarów. Wykorzystany jest również w przemyśle papierniczym i chemicznym (np. do produkcji nośników środków ochrony roślin).
- **znajduje zastosowanie w kosmetyce**
Owies od dawna był składnikiem kosmetyków i środków czystości. Dodawany jest do płynów kąpielowych. Jest składnikiem m.in. środków stosowanych w chorobach skóry, szamponów i płynów odżywczych do włosów.
- **znajduje zastosowanie w przemyśle energetycznym**
W krajach skandynawskich ziarno owsa wykorzystane jest na cele opałowe. Są specjalne palniki na owies i odpowiednie kotły. Słoma owsiana może być wykorzystana do produkcji brykietów opałowych.
- **posiada właściwości fitosanitarne**
Duży udział zbóż w zmianowaniu sprzyja występowaniu chorób poduszczkowych. Owies wykazuje właściwości fitosanitarne, ogranicza rozwój patogenów wywołujących te choroby. Wysiew owsa w płodozmianach z dużym udziałem zbóż ogranicza rozwój chorób poduszczkowych i wpływa korzystnie na plonowanie. W celach fitosanitarnych owies można uprawiać w mieszankach z roślinami strączkowymi.

Na podstawie ww. zastosowań owsa stwierdzić, że zboże to jest cennym produktem dla biogospodarki, której rozwój zaleca nam UE.

Warto dodać, że nasz Ośrodek prowadzi na swoim polu doświadczalnym w Modliszewicach Porejestrone Doświadczalnictwo Odmianowe (PDO) z owsem. Porównywane jest plonowanie kilkunastu odmian tego zboża. W ubiegłym roku najwyżej plonowały Zuch (81,3 dt/ha), Breton (74,2 dt/ha) i Harnaś (71,3 dt/ha). Na liście zalecanych odmian LZO na 2017 rok znajdują się takie odmiany jak Bingo, Breton, Krezus, Zuch, Maczo, Siwek i Komfort.

Domagała Krzysztof